

cooperation of Ukraine" (pp. 26–29). Mykolaiv: MNAU. [in English]

6. Hlazunova, O. H. (2017). Zmishane navchannia yak efektyvnyi zasib vykladannia inozemnykh mov u vyshchii shkoli. Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia [Blended learning as an effective means of teaching foreign languages in higher education]. 61(5). S. 102–110. [in Ukrainian]

7. Hrastinski, Stefan. (2019). What Do We Mean by Blended Learning?. TechTrends. №63. DOI: 10.1007/s11528-019-00375-5. [in English]

8. Kovalchuk, T. I. (2018). Vykorystannia zmishanoho navchannia u pidhotovtsi maibutnikh fakhivtsiv doshkilnoi osvity [The use of blended learning in the training of future specialists in preschool education]. Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Pavla Tychyny. (3). S. 74–80. [in Ukrainian]

9. Kovalenko, N. V. (2019). Modeli zmishanoho navchannia: analiz zarubizhnogo ta vitchyznianoho dosvidu [Blended learning models: analysis of foreign and domestic experience]. Visnyk Kyivskoho universytetu imeni Borysa Hrinchenka. Seriya: Pedahohichni nauky. (3). S. 114–119. [in Ukrainian]

10. Morze, N. V., & Varchenko-Trotsenko, L. O. (2021). Zmishane navchannia v umovakh pandemii COVID-19: vyklyky ta mozhlyvosti [Blended learning in the context of the COVID-19 pandemic: challenges and opportunities].

Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia. 85(5). S. 1-18. [in Ukrainian]

11. Vaughan, Norman & Dell, Deborah & Cleveland-Innes, Martha & Garrison, D. (2023). Principles of Blended Learning: Shared Metacognition and Communities of Inquiry. DOI: 10.15215/aupress/9781771993920.01. [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ГАННИЧЕНКО Тетяна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Миколаївського національного аграрного університету.

Наукові інтереси: педагогіка вищої освіти, професійна освіта, методика викладання іноземних мов, іншомовна комунікативна компетентність.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

HANNICHENKO Tetiana – PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Foreign Languages Mykolaiv National Agrarian University.

Scientific interests: pedagogy of higher education, professional education, methods of teaching foreign languages, foreign language communicative competence.

Стаття надійшла до редакції 29.07.2025 р.

Стаття прийнята до друку 15.08.2025 р.

УДК 81'243:378.147

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-220-156-162

ГЛУХ Віктор –

аспірант, викладач кафедри

теорії практики та перекладу англійської мови

Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-1736-0835>

e-mail: hlukh.viktor@lkl.kpi.ua

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ПИСЬМОВОГО ПЕРЕКЛАДУ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ

У статті висвітлено підходи до навчання письмового перекладу в системі професійної підготовки майбутніх філологів, здійснено аналіз їхньої ефективності та виокремлено основні тенденції, виклики та перспективи удосконалення методики навчання перекладу в умовах сучасної освіти. Проаналізовано трансформацію методики навчання письмового перекладу під впливом цифровізації, автоматизації перекладацької діяльності, активізації міжкультурної взаємодії та зростання обсягів перекладу. Підкреслено необхідність інтеграції традиційних текстоцентричних методів з інноваційними освітніми технологіями та практиками, зорієнтованими на розвиток стратегічного, когнітивного, міжкультурного й технологічного компонентів перекладацької компетентності. Узагальнено результати вітчизняних і зарубіжних досліджень щодо формування лексичної, стратегічної, текстотвірної й аналітичної компетентностей; інтеграції Task-Based Learning, моделі Flipped Classroom, CAT-інструментів і технологій машинного перекладу; запровадження колаборативного письма, розвитку критичного мислення, рефлексії та цифрової грамотності. Розглянуто необхідність запровадження комплексних підходів, які поєднують теорію з практикою, роботу з жанрово-стилістичними особливостями текстів та використання професійних платформ. Виокремлено актуальні професійні ролі фахівця у галузі перекладу: локалізатор, редактор, координатор проєктів, а також відповідні навички: прийняття рішень, планування, робота в команді, робота з цифровими технологіями та редагування машинного перекладу. Наголошено на необхідності етичної та безпечної інтеграції штучного інтелекту у процес підготовки майбутніх фахівців. Особлива увага зосереджується на важливості формування здатності до критичного аналізу й аргументації перекладацьких рішень, розвитку рефлексії та цифрової грамотності як ключових умов професійного становлення. Підкреслено роль автентичних завдань і кейсів, що відтворюють реальні умови перекладацької діяльності та готують студентів до викликів сучасного ринку.

Ключові слова: письмовий переклад, перекладацька компетентність, цифрові технології у перекладі, методика навчання перекладу.

HLUKH Viktor –

PhD student and lecturer at the Department of Theory,

Practice, and Translation of the English Language at the

National Technical University of Ukraine

«Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-1736-0835>

e-mail: hlukh.viktor@lkl.kpi.ua

MODERN APPROACHES TO TEACHING WRITTEN TRANSLATION TO FUTURE PHILOLOGISTS

The article highlights approaches to teaching written translation within the system of professional training of future philologists, analyses their effectiveness, and identifies the main trends, challenges, and prospects for improving translation teaching methods in the context of modern education. It examines the transformation of translation pedagogy under the influence of digitalisation, automation of translation activities, intensification of intercultural interaction, and the growing demand for translation services. The study emphasizes the need to integrate traditional text-centered methods with innovative educational technologies and practices that foster the strategic, cognitive, intercultural, and technological components of translation competence. The results of domestic and international research are summarized regarding the formation of lexical, strategic, text-forming, and analytical competences; the integration of Task-Based Learning, the Flipped Classroom model, CAT tools, and machine translation technologies; the introduction of collaborative writing; and the development of critical thinking, reflection, and digital literacy. The need for comprehensive approaches that combine theory with practice, work with genre and stylistic features of texts, and the use of professional platforms is considered. The current professional roles of translators are outlined, including those of localizer, editor, and project coordinator, along with the relevant skills such as decision-making, planning, teamwork, digital literacy, and machine translation post-editing. The necessity of ethical and safe integration of artificial intelligence into translator training is underlined. Particular attention is paid to the importance of developing the ability for critical analysis and argumentation of translation decisions, fostering reflection and digital literacy as key conditions for professional growth. The research underlines the significance of authentic tasks and case studies replicating real translation practice as an essential component of preparing students for the challenges of today's market.

Key words: written translation, translation competence, digital technologies in translation, translation teaching methodology.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Методика викладання письмового перекладу зазнає суттєвих змін у зв'язку з розвитком цифрових технологій, інтеграцією автоматизованих засобів перекладу та зростаючими вимогами до перекладацької компетентності майбутніх фахівців. Сучасні дослідження у сфері перекладу наголошують на необхідності формування комплексної компетентності у майбутніх перекладачів, яка охоплює не лише лінгвістичні знання, але й стратегічні, когнітивні та технологічні навички. Ефективне навчання письмового перекладу вимагає розробки адаптивних навчальних методик, які враховують жанрово-стилістичні особливості текстів, стратегічний вибір перекладацьких рішень та використання цифрових технологій.

Одним із ключових викликів сучасного навчання письмового перекладу є інтеграція автоматизованих перекладацьких систем та цифрових інструментів у навчальний процес. Використання технологій машинного перекладу, баз даних термінології та спеціалізованих платформ для перекладу дозволяє студентам розширювати свої професійні компетентності та адаптуватися до реальних умов роботи. Однак, попри значний потенціал цих засобів, їхня інтеграція у процес навчання залишається недостатньо дослідженою. Необхідність поєднання традиційних методів навчання з сучасними цифровими технологіями, а також розвиток критичного мислення, становить важливу науково-методичну проблему, яка потребує подальшого вивчення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика навчання письмового перекладу досліджувалася багатьма українськими науковцями. Зокрема, Монашенко [12] аналізувала методику навчання двостороннього перекладу, Михайленко [11] досліджувала стратегічну компетентність перекладача, Василенко [7] фокусувалася на формуванні лексичної компетентності, а Єгорова & Заїка [8] розглядали колаборативне письмо у навчанні перекладу. Також Ігнатенко [9] аналізувала методику анотативного і реферативного перекладу, Адамова [6] досліджувала текстотвірну компетентність, а Фабрична [13] запропонувала використання мовного портфеля у

навчанні. Ці дослідження охоплюють традиційні та інноваційні методи навчання, проте не завжди приділяють увагу когнітивним стратегіям і груповій взаємодії.

Серед зарубіжних науковців, Санг [4] розглядає навчання перекладу крізь призму Activity Theory, Лінг та Вей [3] досліджують вплив Task-Based Approach, а Денг [1] аналізує проєктно-орієнтоване перевернуте навчання. Гонзалез-Пастор [2] та Сюй [5] досліджують інтеграцію машинного перекладу та CAT-технологій у навчальний процес. Їхні роботи висвітлюють цифрову трансформацію перекладацької освіти, автоматизацію процесів і роль когнітивних стратегій у навчанні.

Таким чином, сучасні дослідження охоплюють широкий спектр аспектів навчання письмового перекладу: методики викладання, використання цифрових технологій та когнітивні підходи.

Мета статті полягає у здійсненні аналізу підходів та узагальненні тенденцій до навчання письмового перекладу, спрямованого на формуванні професійних навичок та вмінь майбутніх філологів. Окрему увагу приділено питанням розвитку когнітивних стратегій та інтеграції студентів у професійне середовище. Стаття також має на меті окреслити ключові напрями подальших досліджень у сфері методики навчання письмового перекладу, враховуючи сучасні виклики та тенденції розвитку професії перекладача.

Виклад основного матеріалу дослідження. Методика навчання письмового перекладу продовжує розвиватися відповідно до сучасних освітніх і технологічних тенденцій. Традиційні підходи, орієнтовані переважно на розвиток лінгвістичних знань та механічне опрацювання текстів, поступово доповнюються інтеграцією цифрових технологій, стратегічного підходу до перекладу, міжкультурної адаптації та студентоцентричних підходів, адже процес навчання перекладу охоплює низку складних факторів: від передачі ґрунтового розуміння теорії перекладу до розвитку практичних навичок, необхідних для ефективної професійної діяльності. Крім того в центр уваги потрапляє не лише формування мовних навичок, але й розвиток критичного

мислення, вміння аналізувати вихідний текст і приймати обґрунтовані перекладацькі рішення [3].

У сучасних умовах ефективного навчання письмового перекладу вимагає поєднання аналітичного підходу, розвитку когнітивних стратегій і використання електронних ресурсів. Відхід від виключно текстоцентричних методик на користь комплексного навчання сприяє адаптації студентів до реальних умов перекладацької діяльності, де важливими є як лінгвістична точність, так і здатність працювати з різними жанрами та стилями текстів. Добре окреслює вимоги до сучасного перекладача В. Д. Ігнатенко. Вона зазначає, що під час навчання перекладачів необхідно враховувати сучасні тенденції перекладацької індустрії, яка наразі характеризується кількома важливими змінами: діджиталізацією, збільшенням обсягів перекладу та домінуванням локалізації, яка стала ключовим напрямом у сфері перекладу.

Дослідниця вважає, що сучасний перекладач – це багатофункціональний фахівець, здатний виконувати різні завдання та поєднує у собі такі ролі:

- локалізатор – адаптує контент відповідно до культурного та регіонального контексту;
- редактор – забезпечує точність, зв'язність та стилістичну відповідність тексту;
- координатор проєктів – ефективно керує перекладацькими проєктами, взаємодіє із замовниками та розподіляє завдання між фахівцями.

Окрім технічних компетентностей, В. Д. Ігнатенко підкреслює важливість розвитку «м'яких навичок», таких як командна робота та організаційні здібності. Вони дозволяють перекладачам ефективно працювати у багатопрофільних командах та адаптуватися до динамічних вимог ринку перекладу [10].

У останні роки в Україні зростає інтерес до методики навчання письмового перекладу, що відображено у вітчизняних дисертаційних дослідженнях. Вони охоплюють широкий спектр тем: від професійної орієнтації майбутніх перекладачів до застосування інноваційних освітніх методів. Водночас ці дослідження спрямовані на досить вузькі теми, залишаючи чимало аспектів недостатньо вивченими.

Дисертація А. М. Монашненко присвячена методиці навчання майбутніх філологів письмового двостороннього перекладу в аграрній галузі. Авторка визначає сутнісні ознаки компетентності у письмовому двосторонньому перекладі та виокремлює її структуру, що складається з комунікативного, когнітивного та діяльнісно-рефлексивного компонентів. Вона розробила систему вправ, що сприяють поетапному формуванню навичок письмового двостороннього перекладу: від оволодіння галузевою термінологією до аналізу, редагування та оцінювання перекладів. Запропонована методика передбачає застосування реальних текстів аграрної тематики та використання спеціалізованих баз даних [12].

Також дослідженням перекладу в аграрній галузі займалася В. Д. Ігнатенко. Її дисертація присвячена методиці навчання майбутніх філологів письмового перекладу науково-технічних текстів французькою мовою. Науковиця обґрунтувала

необхідність формування компетентності в анотативному і реферативному перекладі як окремих видів письмового перекладу, які передбачають узагальнення та змісто́ве згортання текстів оригіналу. Авторка визначає структуру компетентності в цих видах перекладу, до якої входять декларативні знання (про особливості науково-технічного стилю, перекладацькі стратегії та прийоми), процедурні знання (про трансдукцію, семантичне згортання, узагальнення, перефразування), а також навички та вміння, що забезпечують якісне виконання письмового перекладу.

У роботі Ігнатенко розроблено методику навчання, що передбачає використання електронного кейсу на платформі Moodle для самостійної позааудиторної роботи студентів. Вона включає систему вправ, структурованих за етапами: підготовчий (ознайомлення з теоретичними основами анотативного та реферативного перекладу), основний (відпрацювання навичок трансдукції, узагальнення, змістового згортання) та завершальний (оцінка й редагування тексту перекладу). Важливою особливістю запропонованої методики є акцент на формуванні вмінь редагування та оцінювання якості власного перекладу, що є важливим для розвитку критичного мислення майбутніх фахівців [9].

У дисертації О. А. Михайленко досліджується методика навчання майбутніх філологів стратегій письмового перекладу офіційно-ділових текстів з української мови на англійську. У роботі обґрунтовано необхідність формування стратегічної компетентності майбутніх перекладачів, яка полягає у здатності обирати та застосовувати відповідні перекладацькі стратегії для досягнення комунікативно-прагматичної адекватності перекладу. Авторка аналізує ключові аспекти стратегічної компетентності та приділяє значну увагу алгоритму перекладацьких дій, що охоплює орієнтаційно-аналітичний, планувально-прогностувальний, операційний та контрольний етапи, які сприяють усвідомленню студентами особливостей перекладацького процесу.

Розроблена методика навчання включає чотири основні етапи: доперекладацький (ознайомлення з теоретичними засадами перекладу), текстовий аналітико-інтерпретаційний (аналіз вихідного тексту та визначення його комунікативно-прагматичних характеристик), дотекстовий перекладацький (відпрацювання перекладацьких стратегій на рівні окремих фраз та речень) та текстовий перекладацький (здійснення повного перекладу та його редагування). Авторка пропонує комплекс вправ на кожному з етапів, серед яких особливе місце займають вправи на редагування, що спрямовані на розвиток критичного мислення та формування навичок виправлення стилістичних, прагматичних і змістових помилок у перекладі [11].

Дисертація Т. П. Василенко присвячена методиці формування англомовної лексичної компетентності майбутніх філологів у письмовому перекладі публіцистичних текстів. У дослідженні аргументовано необхідність розвитку лексичної компетентності як складника перекладацької

компетентності. Авторка визначає її структуру, до якої входять знання про семантичні, функціональні та стилістичні особливості лексичних одиниць, навички їхнього використання у перекладі, а також здатність до аналізу та редагування перекладеного тексту. Запропонована методика заснована на використанні англомовних публіцистичних текстів, які містять широкий діапазон лексичних труднощів, з якими зіштовхуються майбутні перекладачі.

Методика передбачає послідовне формування лексичної компетентності через систему вправ, структурованих за етапами: від ознайомлення з лексичними особливостями текстів до їхнього практичного застосування. Значна увага приділена використанню методу «коментар перекладача» – навчального засобу, що містить фонову інформацію, лінгвістичні пояснення та рекомендації щодо вибору перекладацьких стратегій [7].

Також дослідженням методики перекладу публіцистичних текстів займалася Г. В. Адамова. Науковиця зосередилася на проблемі формування текстотвірної компетентності. У роботі обґрунтовано значення текстотвірної компетентності як здатності відтворювати зміст іншомовного тексту із збереженням його жанрово-стилістичних особливостей та комунікативного задуму автора. Авторка пропонує систему вправ, спрямованих на розвиток навичок текстосприйняття, текстоаналізу та текстотворення, а також циклічну модель навчання, яка передбачає поступове ускладнення завдань. Методика реалізується через три етапи: рецептивно-аналітичний (ознайомлення з особливостями публіцистичних текстів), трансформаційний (відпрацювання перекладацьких стратегій та трансформацій) і продуктивний (створення тексту перекладу та його редагування) [6].

У роботі Я. Г. Фабричної досліджується методика навчання майбутніх філологів письмового двостороннього перекладу з використанням мовного портфеля (МП). Робота зосереджена виключно на навчанні перекладу текстів з методики викладання іноземних мов та культур, що суттєво звужує сферу його практичного застосування. Інші види наукових, технічних або художніх текстів у ній не аналізуються, що обмежує можливість узагальнення отриманих результатів на ширший спектр перекладацької діяльності. Авторка визначає структуру професійно орієнтованої компетентності у письмовому двосторонньому перекладі, що включає мовленнєві навички, лінгво-соціокультурні, інтелектуальні та організаційні вміння, а також комунікативні здібності.

Центральним компонентом запропонованої методики є мовний портфель, який виступає інструментом для самостійного контролю та оцінки рівня сформованості перекладацьких навичок студентів. Він складається з трьох основних частин: мовного паспорта, де студенти фіксують свої досягнення та рівень володіння мовою; біографії навчання, де відображається процес формування навичок письмового двостороннього перекладу; та досьє, яке містить

зразки виконаних перекладацьких завдань і вправ. Використання мовного портфеля сприяє автономному навчанню студентів, розвитку їхньої рефлексії та здатності оцінювати власний прогрес у перекладацькій діяльності.

Окрему увагу приділено формуванню стратегій планування перекладацького процесу, зокрема роботі з жанрово-стильовими особливостями текстів (наукові статті, монографії, автореферати, тези доповідей, навчальні посібники тощо) [13].

Розглядаючи інші українські дослідження, привертає увагу стаття О. І. Єгорової та В. С. Заїки [8] присвячена застосуванню колаборативного письма у процесі навчання іноземних мов та перекладу. Авторки наголошують, що колаборація як навчальна стратегія дозволяє не лише покращити навички письмового перекладу, а й сприяє соціалізації студентів, підвищенню їхньої мотивації та формуванню навичок командної роботи. Основна увага у статті приділена колаборативному перекладу, який розглядається як особливий вид спільної роботи над текстом, де студенти працюють над перекладом в режимі реального часу, розподіляючи між собою завдання та відповідальність. Авторки аналізують традиційні та інноваційні методики та пропонують імплементацію цього підходу через онлайн-платформу Smartcat. Серед основних переваг колаборативного перекладу авторки виділяють:

- економію часу завдяки одночасній роботі кількох студентів над текстом;
- формування професійних перекладацьких компетенцій через взаємне редагування та колективне ухвалення рішень;
- розвиток критичного мислення завдяки необхідності аргументувати вибір перекладацьких рішень перед командою;
- адаптивність та інтеграцію цифрових технологій у навчальний процес.

Водночас авторки відзначають ризики нерівномірного розподілу роботи, що може призводити до пасивності окремих студентів, а також можливі труднощі у забезпеченні якісного контролю за спільно створеним текстом [8].

На противагу українським науковцям, іноземні приділяють більше уваги використанню окремих підходів та цифрових технологій у навчанні перекладу. Стаття Ч. Санга присвячена методології перекладацької діяльності з позицій теорії діяльності (Activity Theory), що розглядає переклад як соціокультурну практику, у якій перекладач застосовує набуті методи, стратегії та техніки для створення цільового тексту. Автор пропонує ієрархічну модель прийняття рішень, яка ґрунтується на трьох рівнях: метод перекладу визначає загальний підхід до тексту (наприклад, прагматичний чи семантичний переклад), перекладацькі стратегії використовуються для розв'язання конкретних проблем (наприклад, зміна структури речень, компенсація культурних лакун), а техніки перекладу реалізують ці стратегії на рівні мовних трансформацій (наприклад, калькування, модуляція, адаптація). Автор наголошує, що

переклад – це не статична діяльність, а динамічний процес, підпорядкований трьом рівням текстової функції: соціальній (відповідність перекладу культурним і професійним нормам), ситуативній (врахування контексту використання перекладу) та текстовій (лінгвістичні особливості вихідного тексту).

Санг також розглядає механізм прийняття рішень у перекладацькій діяльності та визначає чотири основні типи перекладацьких проблем: професійні (пов'язані з юридичними та етичними нормами), ситуативні (коли функція вихідного тексту суперечить функції перекладу), конвенціональні (спричинені лінгвістичними та культурними відмінностями), а також текстові (пов'язані зі стилістичними особливостями вихідного тексту). Для вирішення цих проблем перекладач має враховувати ієрархію контекстуальних факторів: якщо виникає суперечність між різними рівнями функції тексту, пріоритет надається вищому рівню (наприклад, соціальна функція важливіша за текстову) [4].

Дослідження Л. Лінг та В. Вей зосереджене на застосуванні методики навчання перекладу на основі завдань (*Task-Based Approach, TBA*). Автори підкреслюють, що локалізація перекладу, яка передбачає адаптацію текстів до культурних, лінгвістичних та технічних вимог цільової аудиторії, вимагає не лише мовних знань, а й розвитку аналітичних та когнітивних навичок студентів. Метод ТВА пропонує ефективний підхід до їхнього формування, оскільки він орієнтований на виконання реальних перекладацьких завдань у контексті професійної діяльності. Дослідження базується на аналізі практичного викладання перекладу в умовах університетських курсів, де студенти виконували завдання, що імітують роботу у сфері локалізації: адаптація маркетингових матеріалів, вебконтенту, технічної документації та програмного забезпечення. Автори визначили, що використання завдань різного рівня складності сприяє розвитку умінь та навичок використання перекладацьких стратегій, підвищенню мовної компетентності та формуванню навичок критичного аналізу вихідного тексту. Важливою складовою методики є рефлексія студентів щодо власного процесу перекладу та обговорення прийнятих рішень у командному форматі. Серед основних висновків дослідження відзначено, що ТВА покращує практичну підготовку студентів до роботи у сфері локалізації, забезпечуючи їм досвід вирішення професійних завдань у процесі навчання [3].

Стаття Л. Денга досліджує особливості використання проєктно-орієнтованої моделі перевернутого навчання (*flipped classroom model*). Автор зазначає, що традиційні методи викладання, орієнтовані на викладача та продукт перекладу, мають ряд недоліків, таких як низька залученість студентів, обмежене самостійне мислення та неефективний зворотний зв'язок. Відповідно, запропонована модель фокусується на навчальному процесі, залучаючи студентів до активного перекладу в межах реальних проєктів.

Основні елементи моделі включають такі етапи:

- до заняття: студенти переглядають відео-матеріали, виконують тестові завдання та обирають текст для перекладу, якщо вони є у ролі «клієнта»;
- перша сесія заняття: група «клієнтів» задає параметри перекладу, три групи перекладачів працюють над текстом, ведуть перекладацькі журнали, проходять рецензування одне одного;
- після першої сесії: група «клієнтів» оцінює переклади та обирає найкращий, надаючи письмовий зворотний зв'язок;
- друга сесія заняття: обговорення вибраного перекладу, обмін досвідом та коментарі від викладача;
- після заняття: додаткові вправи для закріплення матеріалу.

Емпіричне дослідження, що охоплювало 65 студентів, поділених на контрольну та експериментальну групи, показало, що студенти, які навчалися за цією моделлю виявляли вищу мотивацію до навчання, активніше брали участь у заняттях, демонстрували вищу оцінку своїх навичок перекладу, підвищили загальний рівень перекладацької компетентності [1].

Проблемою інтеграції машинного перекладу у навчальні програми займалася Д. Гонзалес-Пастор. У своїй роботі дослідниця пропонує практичні рекомендації щодо викладання машинного перекладу (МП), наголошуючи на ньому як невід'ємній складовій навчального процесу. Авторка підкреслює, що МП не слід викладати ізольовано, а варто включати його в загальні курси перекладу, поєднуючи з традиційними методами навчання. Важливим аспектом у роботі з МП є розвиток навичок постредагування, оскільки роль перекладача поступово трансформується в редактора. Також рекомендується навчати студентів оцінювати якість МП, враховуючи специфіку мовних пар та тип тексту, що сприятиме формуванню критичного підходу до технологій. Крім того, у процесі навчання необхідно акцентувати увагу на етичних питаннях, зокрема на конфіденційності текстів та впливі МП на оплату праці перекладачів. Такий підхід дозволить студентам не лише ефективно використовувати машинний переклад у роботі, а й усвідомлювати його обмеження та потенційний вплив на професійну діяльність [2].

Ю. Сюй також досліджує у своїй роботі інтеграцію технологій комп'ютерного асистованого перекладу (*Computer-Assisted Translation, CAT*) у навчання перекладу. Основна увага у статті приділена застосуванню CAT у навчанні, де технології, такі як пам'ять перекладів (*Translation Memory*), термінологічні бази та автоматичне вирівнювання тексту, сприяють підвищенню ефективності та точності перекладу. Серед переваг використання CAT у навчанні перекладу автор виділяє:

- підвищення ефективності та якості перекладу за рахунок використання перекладацької пам'яті та автоматичної перевірки правопису;

- підтримку цифрової трансформації перекладацької освіти через інтеграцію онлайн-платформ та інструментів автоматизації.

Водночас автор наголошує на викликах використання САТ у навчанні:

- надмірна залежність від технологій, що може зменшити здатність студентів до самостійного аналізу та творчого перекладу;

- обмеженість у передачі культурних нюансів, які автоматизовані системи часто ігнорують;

- недостатня увага до розвитку повного спектру перекладацьких навичок, особливо у творчому та літературному перекладі.

Для ефективного впровадження САТ у викладання перекладу автор пропонує низку стратегій, серед яких навчання студентів роботи з основними САТ-інструментами (Trados, MemoQ, SDL Trados); поєднання автоматизованого та звичайного перекладу для забезпечення балансу між технологіями та критичним мисленням; розвиток міжкультурної компетенції через аналіз текстів різних мов і культур [5].

Висновки та перспективи подальших розвідок напреду. Аналіз наукових джерел свідчить про поступовий перехід від традиційних текстоцентричних методик до комплексного підходу, що включає розвиток критичного мислення, когнітивних стратегій та практичної орієнтації навчання. Українські дослідники акцентують увагу на професійній спрямованості методик, тоді як зарубіжні приділяють більше уваги окремим підходам, технологічним аспектам і проблемам автоматизації перекладацької діяльності.

Дослідження свідчать, що ефективне навчання письмового перекладу потребує поєднання розвитку аналітичного мислення, професійної компетентності та застосування цифрових ресурсів. Зокрема, інтеграція САТ-інструментів, машинного перекладу та онлайн-платформ дозволяє студентам адаптуватися до сучасних вимог ринку праці. Іншим важливим аспектом є міжкультурна адаптація перекладу, яка потребує врахування культурних і прагматичних факторів, що впливають на зміст та стиль тексту.

Перспективи подальших досліджень можуть включати інтеграцію цифрових технологій у навчальний процес, розробку гнучких моделей навчання, які поєднують традиційні та інноваційні методи, а також вдосконалення підходів до розвитку складових перекладацької компетентності.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Deng L. The Project-Based Flipped Learning Model in Business English Translation Course: Learning, Teaching and Assessment. In *English Language Teaching Canadian Center of Science and Education*. 2018. Vol. 11. Issue 9. p. 118. URL: <https://doi.org/10.5539/elt.v11n9p118>
2. González-Pastor, D. Introducing Machine Translation in the Translation Classroom: a Survey on Students' Attitudes and Perceptions. In *Tradumàtica tecnologies de la traducció. Autonomous University of Barcelona*. 2021. Issue 19. p. 47. <https://doi.org/10.5565/rev/tradumatica.273>

3. Ling L., & Wei W. Investigation Research on Localized Translation Practical Teaching Based on Task-Based Approach Teaching Method. In *US-China Education Review*. 2022. Vol. 12. Issue 2. URL: <https://doi.org/10.17265/2161-623x/2022.02.002>

4. Sang Z. Towards a methodology for translation activity: an activity theory approach. *Asia Pacific Translation and Intercultural Studies*. 2023. 10(3). Pp. 244–258. URL: <https://doi.org/10.1080/23306343.2023.2285175>

5. Xu Y. The Integration of Computer-Assisted Translation Technology in Translation Education: Opportunities, Challenges, and Strategies for Innovation. *International Journal of Education and Humanities*. 2024. 17(2). Pp. 113–116. URL: <https://doi.org/10.54097/bmfpad28>

6. Адамова Г. В. Формування текстотвірної компетентності майбутніх філологів у письмовому перекладі публіцистичних текстів німецькою мовою : дис. ... д-ра філософії : 011 Освітні, педагогічні науки. Тернопіль. 2024. 266 с.

7. Василенко Т. П. Формування англійської лексичної компетенції майбутніх філологів з письмового перекладу публіцистичних текстів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 – Теорія і методика навчання. Київ. 2015. 504 с.

8. Єгорова О. І., Заїка В. С. Колаборативне письмо як метод навчання іноземної мови та перекладу. *Інноваційна педагогіка*. 2020. № 20(2). С. 22–25. URL: <https://doi.org/10.32843/2663-6085-2020-20-2-4>

9. Ігнатенко В. Д. Методика навчання майбутніх філологів письмового перекладу науково-технічних текстів французькою мовою : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Теорія і методика навчання. Київ. 2017. 239 с.

10. Ігнатенко В. Д. Особливості навчання майбутніх перекладачів з урахуванням сучасних тенденцій в індустрії перекладу. *Академічні студії*. Серія «Педагогіка». 2023. № 4. С. 16–20. URL: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2022.4.3>

11. Михайленко О. А. Методика навчання майбутніх філологів стратегій письмового перекладу офіційно-ділових текстів з української мови на англійську : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Теорія і методика навчання. Київ. 2016. 258 с.

12. Монашніченко А. М. Методика навчання майбутніх філологів письмового двостороннього перекладу в аграрній галузі (англійська та українська мови) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Теорія і методика навчання. Київ. 2016. 294 с.

13. Фабрична Я. Г. Методика навчання майбутніх філологів письмового двостороннього перекладу з використанням мовного портфеля (англійська й українська мови) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Теорія і методика навчання. Київ. 2014. 468 с.

REFERENCES

1. Deng, L. (2018). The Project-Based Flipped Learning Model in Business English Translation Course: Learning, Teaching and Assessment. In *English Language Teaching Canadian Center of Science and Education*. Vol. 11. Issue 9. p. 118. URL: <https://doi.org/10.5539/elt.v11n9p118> [in English]
2. González-Pastor, D. (2021). Introducing Machine Translation in the Translation Classroom: a Survey on Students' Attitudes and Perceptions. In *Tradumàtica tecnologies de la traducció Autonomous University of Barcelona*. Issue 19. p. 47. URL: <https://doi.org/10.5565/rev/tradumatica.273> [in English]
3. Ling, L., & Wei, W. (2022). Investigation Research on Localized Translation Practical Teaching Based on Task-Based Approach Teaching Method. In *US-China Education Review A*. Vol. 12. Issue 2. URL: <https://doi.org/10.17265/2161-623x/2022.02.002> [in English]

4. Sang, Z. (2023). Towards a methodology for translation activity: an activity theory approach. *Asia Pacific Translation and Intercultural Studies*. 10(3). Pp. 244–258. URL: <https://doi.org/10.1080/23306343.2023.2285175> [in English]
5. Xu, Y. (2024). The Integration of Computer-Assisted Translation Technology in Translation Education: Opportunities, Challenges, and Strategies for Innovation. *International Journal of Education and Humanities*. 17(2). Pp. 113–116. URL: <https://doi.org/10.54097/bmfpad28> [in English]
6. Adamova, H. V. (2024). Formuvannya tekstotvornoї kompetentnosti maibutnikh filolohiv u pysmovomu perekladі publitsystchnykh tekstiv nimetskoїu movoiu [Formation of text-forming competence of future philologists in written translation of journalistic texts in German] : dys. ... d-ra filosofii : 011 Osvitni, pedahohichni nauky. Ternopil. 266 s. [in Ukrainian]
7. Vasylenko, T. P. (2015). Formuvannya anhlomovnoї leksychnoi kompetensii maibutnikh filolohiv z pysmovoho perekladu publitsystchnykh tekstiv [Formation of English lexical competence of future philologists in written translation of journalistic texts] : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.02. Teoriia i metodyka navchannia. Kyiv. 504 s. [in Ukrainian]
8. Yehorova, O. I., & Zaika, V. S. (2020). Kolaboratyvne pysmo yak metod navchannia inozemnoi movy ta perekladu [Collaborative writing as a method of teaching a foreign language and translation]. *Innovatsiina pedahohika*. 20(2). S. 22–25. URL: <https://doi.org/10.32843/2663-6085-2020-20-2-4> [in Ukrainian]
9. Ihnatenko, V. D. (2017). Metodyka navchannia maibutnikh filolohiv pysmovoho perekladu naukovotekhnichnykh tekstiv frantsuzkoїu movoiu [Methods of teaching future philologists written translation of scientific and technical texts in French] : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.02. Teoriia i metodyka navchannia. Kyiv. 239 s. [in Ukrainian]
10. Ihnatenko, V. D. (2023). Osoblyvosti navchannia maibutnikh perekladachiv z urakhuvanniam suchasnykh tendentsii v industrii perekladu [Peculiarities of training future translators taking into account modern trends in the

- translation industry]. *Akademichni studii. Seriya «Pedahohika»*. № 4. S. 16–20. URL: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2022.4.3> [in Ukrainian]
11. Mykhailenko, O. A. (2016). Metodyka navchannia maibutnikh filolohiv stratehii pysmovoho perekladu ofitsiino-dilovykh tekstiv z ukrainskoї movy na anhliisku [Methods of teaching future philologists strategies of written translation of official-business texts from Ukrainian into English] : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.02 – Teoriia i metodyka navchannia. Kyiv. 258 s. [in Ukrainian]
12. Monashenko, A. M. (2016). Metodyka navchannia maibutnikh filolohiv pysmovoho dvostoronn'oho perekladu v ahraryi haluzi (anhliiska ta ukrainska movy) [Methods of teaching future philologists written two-way translation in the agricultural field (English and Ukrainian languages)] : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.02 – Teoriia i metodyka navchannia. Kyiv. 294 s. [in Ukrainian]
13. Fabrychna, Ya. H. (2014). Metodyka navchannia maibutnikh filolohiv pysmovoho dvostoronn'oho perekladu z vykorystanniam movnoho portfelia (anhliiska i ukrainska movy) [Methods of teaching future philologists written two-way translation using a language portfolio (English and Ukrainian languages)] : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.02. Teoriia i metodyka navchannia. Kyiv. 468 s. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ГЛУХ Віктор – аспірант, викладач кафедри теорії практики та перекладу англійської мови Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Наукові інтереси: методика навчання письмового перекладу.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

HLUKH Viktor – PhD student and lecturer at the Department of Theory, Practice, and Translation of the English Language at the National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute».

Scientific interests: methodology of teaching written translation.

Стаття надійшла до редакції 27.07.2025 р.

Стаття прийнята до друку 12.08.2025 р.

УДК 373.5.016:811.161.2]-056.45:373.5.091.3:004.031.42
DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-220-162-168

ГЕРМАН Вікторія –

кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри української мови і літератури
Сумського державного педагогічного
університету імені А.С.Макаренка
ORCID:<https://orcid.org/0000-0002-2915-7330>
viktoria.german68@gmail.com

ЛОГВИНЕНКО Аліна –

студентка І курсу магістратури
факультету іноземної та слов'янської філології
Сумського державного педагогічного
університету імені А.С.Макаренка
ORCID:<https://orcid.org/0009-0004-7376-6602>
e-mail: lina.logvinenko.02@ukr.net

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ З ОБДАРОВАНИМИ УЧНЯМИ 10-11 КЛАСІВ

У статті досліджено основні аспекти використання сучасних технологій навчання обдарованих учнів на уроках української мови в 10-11 класах, визначено зміст понять «технологія», «сучасні освітні технології», «проектна технологія», «інформаційно-комунікаційна технологія», окреслено різні підходи до трактування поняття «технологія» як складової сучасного освітнього